

ordinea alfabetică a localităților în care ele se află. Numele colecționarilor, la fiecare instituție muzeală se succed de asemenea tot în ordine alfabetică. Succesiunea informațiilor este următoarea: numele localității în care se află muzeul, numele instituției muzeale, numele precum și unele date biografice ale colecționarului (data nașterii și a decesului, cînd este cazul, ocupația inițială a colecționarilor — majoritatea colecțiilor au aparținut entomologilor amatori — date asupra publicației în care se găsesc elemente biografice sau bibliografice ale autorului etc.), enunțarea ordinelor, familiilor, genurilor de insecte existente la Muzeul respectiv și valoarea lor numerică aproximativă (situația la 1 ianuarie 1971), zona, regiunea de proveniență a colecției; în unele cazuri sînt furnizate date privind documente referitoare la lucrările faunistice efectuate de colecționari sau de alți autori, și informații cu privire la existența tipurilor sau la liste de tipuri publicate.

Autorii ne informează, în introducerea lucrării, că o serie de alte date privind colecțiile descrise în catalog ca: modul și mijloacele de alcătuire a acestor colecții, inventarierea, etc. se află la Cabinetul muzeologic din Praga pentru colecțiile din Republica Cehoslovacă și la Cabinetul muzeologic din Bratislava, pentru colecțiile din Republica Slovacă.

Dintre muzeele cu cele mai numeroase și importante colecții entomologice menționăm: Muzeul național din Praga, Muzeul național slovac din Bratislava, Muzeul Moraviei din Brno, Muzele din: Banská-Bystřica, České Budejovice, Hrádec Králové, Olomouc, Opava, Ostrava, Plzeň.

În ceea ce privește structura colecțiilor entomologice, studiind cu atenție această apreciată consimnare, incontestabil o inițiativă lăudabilă, vom observa că primele locuri sînt ocupate de ordinele *Coleoptera* și *Lepidoptera*, urmate de *Hymenoptera*, *Diptera*, *Homoptera*, *Heteroptera*, *Orthoptera*. Sînt de asemenea enunțate ordinele *Plecoptera*, *Mecoptera*, *Neuroptera*, *Tricoptera*, *Blattodea*, *Odonata*, *Dermoptera* etc.

Dintre coleoptere mai frecvent apar citate familiile: *Cerambycidae*, *Coccinellidae*, *Cureulionidae*, *Scarabaeidae*, *Lucanidae*, *Buprestidae*, *Carrabidae*, *Staphilynidae*, *Silphidae*, *Pselaphidae*, *Seydmenidae*. Familiile de lepidoptere mai des întîlnite în catalog sînt: *Papilionidae*, *Pieridae*, *Geometridae*, *Parnassidae*, *Zygidae* etc., iar din *Hymenoptera* familiile: *Ichneumonidae*, *Sphaecidae*, *Chalcididae*. Ordinul *Diptera* are reprezentanți în familiile *Tipulidae*, *Tabanidae*, *Sarcophagidae*, *Culicidae*, *Simuliidae*, ca și printre *Fungivoridae*, *Lycoriidae*, *Hachinidae*.

În ultima parte a lucrării aflăm o listă alfabetică cu numele entomologilor care au colectat și studiat diferitele colecții, urmată de o listă a principalelor ordine de insecte cuprinse în catalog, la fiecare ordin fiind menționate numele colecționarilor, cercetătorilor care s-au ocupat de ordinul respectiv. La acestea se adaugă un index al muzeelor ale căror colecții sînt prezentate în catalog, la fiecare instituție muzeală dîndu-se și numele colaboratorilor la prezentul catalog ca și o hartă cuprinzînd muzele cu secții de științe naturale, muzele de științe naturale cu colecții importante de entomologie și cu marcarea specială a unităților muzeale deținătoare de material tip. Toate aceste anexe vin să completeze imaginea celui ce studiază importantul instrument de informare de specialitate asupra colecțiilor valoroase de insecte aflate în muzeele din țara vecină și prietenă — R. S. Cehoslovacă.

Apreciem ca o remarcabilă realizare a colegilor din R. S. Cehoslovacă, lucrarea pe scurt recenzată de noi, și îi felicităm pentru aceasta. S-a reușit astfel să se pună la dispoziția celor interesați un prețios material documentar — informativ. Considerăm că ea poate constitui un prim început de informare științifică, și poate debutul unor mai fructuoase colaborări și schimburi de material entomologic, de literatură de specialitate etc., în interesul dezvoltării cercetării entomofaunistice în fiecare țară în parte și deci implicit al științelor biologice în general.

Maria IACOB

F. ȘI A. PERRAUD, „PREHISTOIRE ET ARCHÉOLOGIE”, DICTIONNAIRE LEXIQUE, EDITION L'INFORMATION ARCHEOLOGIQUE, 172 PAG.

Dicționarul cuprinde, așa cum reiese din subtitlu, 2 700 de cuvinte folosite în descrierea anticităților preistorice și din epocile următoare. Este însoțit de asemenea de șapte tabele cronologice.

Primul tabel este de cronologie geologică în care sînt exprimate cîmpurile durate fiecărei epoci [Eozoice (Agnotozoice) primare, secundare, terțiare, cuaternare]. Subîmpărțirile epocii cu durată lor în timp. Al doilea tabel este de cronologie climatică de la începutul cuaternarului pînă în actual, cu durată

în timp a fiecărei perioade. Tabelul al treilea cuprinde cronologia perioadei protoistorice de la 1800 la 50 de ani î.e.n. după școala franceză incluzînd epoca bronzului, prima epocă a fierului și a doua epocă a fierului, cu subîmpărțirile și durată lor în timp. Al patrulea tabel cronologic privește neoliticul și calcoliticul. Acest tabel prezintă mai puțină importanță pentru arheologia țării noastre deoarece sînt cuprinse în el numai culturile care au avut dezvoltare pe teritoriul

Franței sau au avut vreo legătură directă cu acestea. Cronologia eoliticului (înainte de 500 000 ani), paleoliticului și mezoliticului este prezentată într-un tabel aparte și cuprinde culturile cele mai importante ce și-au avut spațiul de desfășurare pe teritoriul Europei sau al Africii. Fiecare cultură este prezentată cu datarea sa aproximativă.

Ultimele două tabele cuprind unele dintre cele mai importante date istorice dinainte de era noastră (tabelul 6), (ca de exemplu invazia aheenilor în Grecia, anul 1800; moartea lui Socrate, anul

399 etc.) și din era noastră până în anul 800 (tabelul 7). Explicarea termenilor este foarte clară și concisă fără a avea definiții lungi sau confuze.

Prin termenii pe care îi conține dicționarul poate fi deosebit de util pentru specialiștii din domeniul istoriei și arheologiei, pentru toți care doresc a se informa în probleme de arheologie istorică sau preistorică, pentru cei care efectuează traduceri sau fac corecturi în cadrul revistelor de specialitate sau cu profil istoric și de cultură generală.

V. BORONEANT

PAUL PETRESCU, „MOTIVE DECORATIVE CELEBRE”, BUCUREȘTI, EDITURA MERIDIANE, 1972

În arta populară românească, ornamentul a cunoscut o evoluție continuă în ceea ce privește conținutul și măiestria formei sale, reflectând în mare măsură istoria producției și a relațiilor sociale din cadrul diverselor orinduii social-economice, realitatea înconjurătoare, tradițiile, concepția artistică și gustul meșterilor populari, în continuă transformare.

Din multitudinea motivelor ornamentale, autorul a ales pe cele cu o valoare și o circulație universală, având o pondere și o frecvență deosebită în arta multor popoare: soarele, pomul vieții, omul, calul și călărețul. De cele mai multe ori aceste motive nu apar izolate, ci intră în combinații variate, dând naștere la o succesiune de scheme decorative, care cu greu permit interpretarea și clasificarea lor. Transpuse în domeniul plastic și interpretate potrivit modului particular al popoarelor de a percepe și înțelege frumosul, ele au fost supuse unui puternic proces de stilizare și geometrizare, pierzându-și cu timpul și sensul original.

Propunându-și să prezinte principalele forme pe care cele patru motive le-au cunoscut în arta populară românească, autorul face ample incursiuni comparative în arta populară europeană și orientală, dese referiri la mărturiile arheologice, pentru a fixa cadrul în care se inseriază aceste elemente decorative și pentru a demonstra puterea lor circulatorie.

După „Introducere”, în care este prezentat stadiul actual al cercetărilor privind ornamentica populară românească și contribuția ei la cunoașterea procesului istorico-etnografic al dezvoltării poporului român și al continuității acestuia pe întreg teritoriul pe care-l populează astăzi, se trece la tratarea sistematică a motivelor amintite mai sus.

Imaginea soarelui legată în trecutul îndepărtat de cultul soarelui are o zonă de extensie foarte largă, întâlnindu-se în toate marile arte ale lumii, de la cea precolumbiană, indiană, egipteană, asiro-caldeenă, coptă, caucaziană, celto-iberică, greacă până la arta nordică a slavilor și germanilor. Dacă în marile civilizații, cum ar fi cele ale Egiptului, Indiei, Orientului Mijlociu, Greciei antice, simbolul solar ia forme antropomorfizate, curbilinii sau recti-

linii, ce și-au originea — după cum atestă materialele arheologice — într-o artă dezvoltată încă înainte de epoca bronzului, trebuie remarcat — în ce privește reprezentările acestui motiv — asemănările izbitoroare care merg deseori până la identitate în ornamentica populară. Autorul cercetează domeniile artei populare în care apar semnele solare în diferitele lor modalități de expresie plastică: arhitectură, ceramică, țesături de interior, unelte legate de ocupații străvechi, port popular, ouă încondeiate.

Al doilea motiv de circulație universală, pomul vieții, apare într-o mare bogăție de forme și interpretări în arta populară din Europa și Asia. În ornamentica populară românească se întâlnesc din cele mai vechi timpuri trei tipare plastice ale pomului vieții: cel autohton traco-dacic, cel elenistic cu o mare răspândire în sudul țării mai ales, și cel persan sasanid frecvent în Moldova și Transilvania. Autorul prezintă tiparul traco-dacic pe domeniul de artă populară. Tiparul local redat sub forma bradului este folosit ca element de decor în domeniul arhitecturii populare unde împodobește ușile și frontoanele caselor; pe piesele de mobilier — lada de zestre; într-o măsură mai mică pe scoarțe și țesături de interior; foarte des în costumul popular, pe diferite piese de port (veste, cămăși din zonele Argeș și Muscel, cusături bănățene); pe obiectele mici de lemn (vase pigrovate, căuce, pistornice, tipare de caș); în ceramică.

Celelalte două tipare, elenistic și iranian, sînt prezentate de autor în schemele lor iconografice.

În arta populară românească, ideea de om este reproducută de cele mai multe ori printr-o imagine feminină, legată de străvechiul rit al fertilității și fecundității. În arta multor popoare, ființa omenească este reprezentată fie integral, fie parțial, cele mai răspândite reprezentări fiind cele ale minii, capului și mai ales ale feței omenești. Imaginea omului sau a părților componente ale corpului omenesc se întâlnește în domeniul arhitecturii fără-nești pe porțile caselor, stîlpii acestora fiind deseori ciopliți în forme omenești, pe mobilierul țărănesc, pe obiecte mici de lemn și pe unelte, în ceramică,